

13. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(3A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

14. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵੇਂ ਸਿਵਲ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਐਮਐਮ ਪੁੰਡੀ ਜੇ.

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। 1982 ਦਾ ਨੰਬਰ 2254-ਐੱਮ .

24 ਅਗਸਤ 1983

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ II)— ਧਾਰਾ 167— ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ— ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਿਊਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ ਧਾਰਾ (2-ਏ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਤੇ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਟੱਲਤਾ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਉਸ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜੋ

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਚੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਫਿਰ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅੱਗੇ

Kashmir Singh and another v. The State of Punjab
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੂਰੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਫਿਰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਰ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੀਕ੍ਰਿਬਡ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਧਾਰਾ 167, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਤੱਥ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ। ਇਸ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹੁਣ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ। , ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ।

(ਧਾਰਾ 11, 12 ਅਤੇ 17)

(ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ 26 ਅਗਸਤ, 1982 ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਖਰਕਾਰ 24 ਅਗਸਤ, 1983 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।)

482 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (2) ਫਰੀਦਕੋਟ ਵੱਲੋਂ 11 ਮਾਰਚ, 1982 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 91, ਮਿਤੀ 2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. , 1982 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 365/367, 330/342, 382/148/149, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਮੁਕਤਸਰ।

1. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐੱਸ .

ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਏ.ਜੀ. ਐਸ.ਕੇ. ਸਿਆਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ.

2. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

ਕੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

3. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਪੇਖਿਕ ਸਬਿਪਤਾ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਇਕ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਨੌਕਰ ਸੀ। ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਨੀਂਹ ਪੁੱਟਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਚਾਂਦੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਘੜਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਕੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲਏ। ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 12 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਰਾਣੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਨਈ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਰਨਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਖਾਲੀ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਵੀ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ।

4. ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 3 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 4 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਰੀਦਕੋਟ (ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਟਾਫ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

5. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 1982 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ **ਬਨਾਮ** ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ
(ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ.)

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਸੀ. ਰਾਜਪੂਤ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆਂ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 19 ਮਾਰਚ 1982 ਤੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਨੇ 5 ਮਾਰਚ, 1982 ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਸੀ ਰਾਜਪੂਤ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੜਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 11 ਮਾਰਚ 1982 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਸੀ. ਰਾਜਪੂਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। 14 ਮਾਰਚ, 1982 ਅਤੇ 15 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਫੁਟਕਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਪੁੰਛੀ, ਜੇ. ਇੱਕਲੇ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਸੀ! ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀ- ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

8. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਉਟ-ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਬ੍ਰੈਜ਼ਹੋਲਡ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਪਾਸ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੱਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸਟੈਂਡ

(1) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 389.

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਮੁੱਢਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

9. ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਨਾਲ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਤਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਪੈਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਿਰਫ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ।

10. ਫਿਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 50 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹਿਤਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ

ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਹਿਤਾ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ 63 ਦੁਆਰਾ, ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 108, 109 ਅਤੇ 110 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਂਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

11. ਹੁਣ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ: -

12. 7. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ: -

(1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ

Kashmir Singh and another v. The State of Punjab
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਧਾਰਾ 57 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਚੋਸ਼ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਾ ਦਰਜਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ।

- (2) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ-

- (a) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ, ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਸ ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ, -

- (i) ਨੌਂ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

- (ii) ਸੱਠ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ,

ਅਤੇ ਨੌਂ ਦਿਨ ਜਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਪਾਈਪੀ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(6) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ;

* * * *

(2A) * * * *

* * * *

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।

11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2A) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਤੇ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਟੱਲਤਾ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਉਸ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਫਿਰ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੈ-ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Kashmir Singh and another v. The State of Punjab
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ. ਇਹ ਫਿਰ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਧਾਰਾ 167, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਤੱਥ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ। ਇਸ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹੁਣ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰੀਰਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਸਦੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁੜ. ਲੇਵੇਲਿਨ ਇਵਾਨਸ, (2) ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਡਗਾਵਕਰ ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:—

“ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 167, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 340, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, (3) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ)

(2) ਏਆਈਆਰ 1926 ਬੰਬਈ 551

(3) ਏਆਈਆਰ 1930 ਲਾਹੌਰ 945

ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰ-ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ; ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੌਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪੈਰਾ-ਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ . ਇਹ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

14. *ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰੇਨ ਨਰੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਡੈੱਕ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਸ਼ੀਟ ਐਕਰ ਹੈ ਕਿ ਕੌਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਕੌਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ' ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉਕਤ ਭਾਗ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਤਰਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 61, 94, 155(2), 164, 167 ਅਤੇ 202 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ , ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

"ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੂਰਕ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।

15. ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਸੀ?

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰੀ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਮ ਫੇਡ ਇੱਕ ਵੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਮ ਨਰਸਿ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। (ਸੁਪਰਾ) ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰਥ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ (ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖਾਤਰ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਕੁਇਨ ਬਨਾਮ ਲੀਥਮ, (3A) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡਹਾਲਸਬਰੀ ਦੀ ਕਲਾਸਿਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ: -

“ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਧਾਂਸੂ ਸੇਖਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ, (4) ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ: -

"ਇਹ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਕ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ."

ਮੈਂ/ਬੁਕਵਾਂ ਟੋਰਹੋਲਡ ਹਾਂ ਕਿ 'ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਇੱਕ ਤੂੜੀ 'ਤੇ ichiohipg ਹੈ .ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ .ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ .ਨਿਰੀਖਣ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ..ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉੱਪਰ

* (16) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਲਾਈਨ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (5), ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿੱਚ, • ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 22(2) (ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਅਤੇ 61 ਦੇਖੋ) ਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਹੈ: -

"ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ

(3A) 1901 AC 495.

- (4) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 647
 (5) ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 10.

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਾਰੰਟ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਤਰਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (6) ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ: -

“ਧਾਰਾ 167 ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਚਾਹੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ)) ਜਿੰਨਾ ਲੰਬਾ. ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣਾ ਮੈਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸਵਾਮੀ ਹਰੀਹਰਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਬਨਾਮ ਜੇਲਰ I/C ਜਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵੀ ਇਸੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ, ਬਨਾਰਸ, (7) ਅਤੇ ਬੀਰ ਭਾਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਮ. ਅਜਮਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ, (8)।

(17) ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ।

(18) ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

- (6) ਏਆਈਆਰ 1930 ਲਾਹੌਰ 945
- (7) ਏਆਈਆਰ 1954 ਇਲਾਹਾਬਾਦ 601
- (8) ਏਆਈਆਰ 1959 ਸਾਰੇ. 384.

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਕੜਾ ਪੀ. 4) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਉਤਪਾਦਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹੁਣ ਇਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਅਸਥਾਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸ਼ੇਧ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਛੀ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਫੂਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1975 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1096 .

2 ਸਤੰਬਰ 1983

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1963 ਦਾ 36)— ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1)— ਜੱਦੀ-ਪੁਸ਼ਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ—ਪੁਰਜ਼ ਬੱਚਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਇਆ ਪਰ ਅਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ—ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ—ਕੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963— ਬੇਗਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ—ਅਜਿਹਾ ਪੁੱਤਰ—ਕੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਰੂਣ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।